

Per Evenäs
Kvalitetsstrateg
per.evenas@trelleborg.se

Kommunstyrelsen

Införande av valfrihetssystem för särskilt boende enligt lagen om valfrihetssystem (LOV)

Sammanfattning

Lagen om valfrihetssystem (2008:962), även kallad LOV-reformen, trädde kraft den 1 januari 2009. Valfrihetssystem används sedan dess i ett flertal kommuner och inom olika offentliga verksamheter.

Vid sammanträde den 26 mars 2020, § 43, beslutade socialnämnden föreslå kommunfullmäktige att införa valfrihetssystem för särskilt boende enligt LOV samt uppdra till socialnämnden att ta fram ett förfrågningsunderlag. På uppdrag av kommunstyrelsen genomfördes därefter en utredning av en extern konsult i syfte att belysa förutsättningarna för ett sådant införande i Trelleborgs kommun. Av utredningsunderlaget framkom att det finns förutsättningar att införa valfrihetssystem, men att ytterligare analyser och utredningar behöver göras innan ett införande kan ske.

En kompletterande utredning, som har gjorts av Socialförvaltningen i Trelleborgs kommun, delar slutsatsen i den tidigare utredningen och bedömer att det finns förutsättningar att införa valfrihetssystem för särskilt boende i kommunen.

Vid sammanträde den 14 juni 2023, § 97, beslutade socialnämnden åter, med hänvisning till nämndens beslut den 26 mars 2020, att föreslå kommunfullmäktige besluta att införa valfrihetssystem för särskilt boende enligt LOV, samt uppdra till socialnämnden att ta fram förfrågningsunderlag.

Mer information finns under rubriken *Ärendet* i kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, Införande av valfrihetssystem för särskilt boende enligt lagen om valfrihetssystem (LOV), KS 2023/380, 2023-08-09
Protokollsutdrag socialnämnden 2023-06-14, § 97

Socialförvaltningens tjänsteskrivelse, Införande av LOV i särskilt boende, SN 2023/217, 2023-05-16

Socialförvaltningens utredning, Införande av LOV i särskilt boende inom äldreården, 2023

Protokollsutdrag socialnämnden 2020-03-26, § 43

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår besluta att föreslå kommunstyrelsen besluta att föreslå kommunfullmäktige besluta

att valfrihetssystem ska införas inom verksamheten särskilt boende, enligt lagen om valfrihetssystem (LOV)

att ge socialnämnden i uppdrag att ta fram ett förfrågningsunderlag för utannonsering av möjligheten för privata aktörer att inkomma med anbud för drift av särskilt boende inom ramen för LOV.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Socialnämnden

Ärendet

Lagen om valfrihetssystem (2008:962), även kallad LOV-reformen, trädde i kraft den 1 januari 2009. Valfrihetssystem används sedan dess i ett flertal kommuner och inom olika verksamheter. Vid årsskiftet 2019–2020 tillämpade ca 155 av landets kommuner LOV inom hemvården. När det gäller LOV i fråga om *särskilt boende* för äldre hade 22 kommuner infört valfrihetssystem 2020.

Trelleborgs kommun har sedan 2010 infört valfrihetssystem avseende servicetjänster beträffande städ, tvätt och inköp.

Vid sammanträde den 26 mars 2020, § 43, beslutade socialnämnden föreslå kommunfullmäktige att införa valfrihetssystem för särskilt boende enligt LOV samt uppdra till socialnämnden att ta fram ett förfrågningsunderlag.

På uppdrag av kommunstyrelsen genomfördes därefter en utredning av en extern konsult i syfte att belysa förutsättningarna för ett sådant införande i Trelleborgs kommun. Av utredningsunderlaget framkom att det finns förutsättningar att införa valfrihetssystem, men att ytterligare analyser och utredningar behöver göras innan ett införande kan ske.

Ytterligare en utredning, som är gjord av Socialförvaltningen i Trelleborgs kommun, delar slutsatsen i den tidigare framtagna utredningen och bedömer att det finns förutsättningar i kommunen att införa valfrihetssystem för särskilt boende. Den bilagda utredningen gör jämförelser mellan LOV och LOU, och lyfter fördelar och nackdelar med LOV respektive LOU.

Ett av grundfundamenten i LOV-modellen är att den erbjuder den enskilde invånaren en reell valfrihet genom att ge denne möjlighet att välja det boendet som invånaren uppfattar tillhandahåller den bästa kvaliteten. Då priset är detsamma för alla utförare är det just kvaliteten som är den centrala aspekten och det som olika typer av utförare konkurrerar med. Ett införande av valfrihetssystem för särskilt boende skulle på sikt även kunna leda till minskade kostnader för kommunens investeringar och projekteringar eftersom det är den enskilde utföraren som ansvarar för att teckna avtal för lokaler eller tillhandahålla boendet genom egen byggnation. Ett införande kan dock innebära en risk för överetablering då alla som uppfyller kraven i förfrågningsunderlaget har rätt att tillhandahålla platser. Detta innebär att den egna kontrollen över den totala kapaciteten minskar för kommunen.

Avtal kan tecknas med privata utförare eller ideella organisationer enligt LOV eller lagen om offentlig upphandling (LOU). LOV är ett valfrihetssystem och är enligt LOU ett alternativ till upphandling. Genom LOV blir de företag som uppfyller kraven godkända att kunna väljas som utförare för särskilt boende. Den enskilde väljer därefter på egen hand bland de godkända boendena.

Barnrättsperspektivet har inom ramen för barnkonventionen beaktats men beslutet bedöms *inte* beröra barns rättigheter och föranleder därför ingen särskild analys.